

Kinesisk B – Valgfag

Vejledning / Råd og vink

*Ministeriet for Børn og Undervisning,
Kontor for gymnasiale uddannelser 2012*

Alle bestemmelser, der er bindende for undervisningen og prøverne i de gymnasiale uddannelser, findes i uddannelseslovene og de tilhørende bekendtgørelser, herunder læreplanerne. Denne Vejledning/Råd og vink indeholder forklarende kommentarer til nogle af disse bestemmelser, men indfører ikke nye bindende krav. Desuden gives eksempler på god praksis samt anbefalinger og inspiration, og den udgør dermed et af ministeriets bidrag til faglig og pædagogisk fornyelse.

Citater fra læreplanen er anført i kursiv.

Denne version af vejledningen indeholder rettelser i afsnit 4.2 om prøveformer.

Indholdsfortegnelse

1. Identitet og formål – faget som gymnasiefag

1.1 Identitet

1.2 Formål

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1 Faglige mål

- Forstå
- Tale
- Læse
- Kultur og samfund

2.2 Kernestof

2.3 Supplerende stof

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

3.2 Arbejdsformer – herunder skriftligt arbejde

- Skriftlige opgaver
- Forberedelse og oversættelse

3.3 It

3.4 Samspil med andre fag

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

4.2. Prøveformer

4.3 Bedømmelseskriterier

- 7-trinsskalaen

1. Identitet og formål – faget som gymnasiefag

1.1 Identitet

Kinesisk er et færdigheds-, videns- og kulturfag. Dets genstandsområde er det kinesiske standardsprog (putonghua), som det tales og skrives i Folkerepublikken Kina. Herudover omfatter faget kendskab til og forståelse af sprog, kultur og samfundsforhold i Kina og andre områder med kinesisktalende befolkninger.

1.2 Formål

Det er formålet med undervisningen, at eleven/kursisterne tilegner sig færdigheder i kinesisk talesprog og skriftsprog samt indsigt i kinesiske samfunds- og kulturforhold.

De sproglige færdigheder omfatter interkulturelle kommunikative kompetencer med hovedvægten på mundtlige udtryksformer og i mindre omfang skriftlige udtryksformer. Indsigt i samfunds- og kulturforhold i Kina omfatter kendskab til og forståelse for landets kulturelle og samfundsmæssige forhold, som sætter eleven i stand til at forholde sig til den samfundsmæssige udvikling i det moderne Kina og de kulturelle former, der opstår heraf.

Med undtagelse af elever med kinesisk baggrund, møder eleven som udgangspunkt uden specifikke forudsætninger. Kinesisk tilhører ikke den indoeuropæiske sprogstamme og ligner derfor ikke noget sprog, eleven tidligere har stiftet bekendtskab med. Både udtale, gløseforråd og grammatik er fundamentalt forskelligt fra indoeuropæiske sprog. Derudover er den kinesiske skrift væsensforskellig fra den alfabetiske, der bruges til at gengive indoeuropæiske sprog.

Den til stadighed voksende kontakt mellem Kina og omverdenen (herunder Vesten) fra omkring 1980 har medført nye muligheder for tilegnelsen af kinesisk, men også nye krav til kinesiskelever og -studerende.

Tidligere fokuserede kinesiskundervisning på indlæring af skriftegn, opøvelse af læsefærdighed, herunder oplæsning, samt grammatiske forklaringer. Målet var at sætte eleven i stand til at oversætte til dansk ved hjælp af ordbogsopslag. Der blev ikke fokuseret på tilegnelse af talesprog.

I dag fokuseres fra starten på undervisning i talesprog, herunder lytteevne, udtale og gløseforråd samt pragmatisk grammatik. Derfor er alle tekster skrevet med både transskription og tegn.

Indlæring af skriftegn er ikke blevet mindre vigtig: de kinesiske tegn udgør en stor del af fascinationen ved kinesisk. I den indledende periode introduceres tegn og deres opbygning og historie. Der opbygges en fornemmelse hos eleven for tegnenes opbygning i radikal og fonetikum samt deres stregrækkefølge. Tegnene, som eleven skal kunne skrive i hånden, trænes systematisk.

Ved indlæring af passivt tegnforråd kan forskellige metoder tages i anvendelse, f.eks. flashcards af papir eller i e-version, samt skrivning af tegnene. F.eks. kan læreren skrive de tegn, eleven har forberedt til timen på tavlen, og eleven skriver dem med pinyin med toner.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1 Faglige mål

Målene er på begge niveauer udtryk for, hvad den elev, som får en topkarakter, skal kunne. Der er formuleret mål for færdighederne i fagets fire sproglige discipliner: forstå, tale, læse og skrive - samt i grammatik og kendskab til kultur- og samfundsforhold.

Forstå

Inden for studerede emner skal eleven kunne forstå standard kinesisk talt i normalt taletempo.

Tale

Inden for det valgte undervisningsforløb skal eleven kunne præsentere studerede emner og samtale om dem med eksaminator på et enkelt kinesisk. Der lægges primært vægt på forståelighed, og der forventes en nogenlunde korrekt anvendelse af et basalt ordforråd samt en nogenlunde korrekt anvendelse af basale syntaktiske strukturer. Med basale syntaktiske strukturer menes bl.a. korrekt placering af adverbialer, komplementer og de almindeligste sætningskonjunktioner. Der forventes nogenlunde korrekt anvendelse af basal terminologi knyttet til emnet.

Eleven skal yderligere kunne samtale over et emne med afsæt i en trukken tekst. Eleven skal her vise samme grammatiske kendskab som ved præsentation og samtale om det studerede emne, men der stilles ikke de samme krav til ordforråd. Ved den mundtlige øvelse skal eleven ikke oversætte, men føre en samtale med udgangspunkt i den trukne tekst.

Læse

Inden for de studerede emner skal eleven kunne læse og nogenlunde korrekt oversætte lettere adapterede tekster til stil- og genremæssigt korrekt dansk under benyttelse af en elektronisk ordbog som Wenlin. Teksterne må ikke opbyde særlige vanskeligheder.

Vanskeligt genkendelige egennavne, stednavne og forkortelser o.l. er acceptable i eksamenssammenhæng, hvis de forklares i eksamensspørgsmålet. Ikke-studerede, vanskeligt gennemskuelige grammatiske konstruktioner må derimod ikke forekomme i eksamenstekster, heller ikke med forklaringer.

Kultur og samfund

Eleven skal som prøve på sin interkulturelle forståelse i mindre grad kunne perspektivere kinesiske tekster i forhold til det kinesiske samfund og den kinesiske kultur på et basalt niveau. Der lægges vægt på, at eleven er bekendt med de vigtigste begreber på kinesisk inden for de studerede emner.

2.2 Kernestof

- Kernestoffet udgøres af en række kulturelle og samfundsmæssige emner. På begynderniveau er emnerne f.eks. præsentation af sig selv, indkøb, transport, familie, fødselsdag m.m. På højere niveau kan emnerne eksempelvis være kinesisk nytår, det kinesiske uddannelsessystem, kinesiske bryllupper mm.
- Kernestoffet studeres gennem læsning af en række tekster på kinesisk. Disse tekster udgøres af en blanding af dialoger og korte, konstruerede eller adapterede sagprosa-tekster. Dialoger introducerer eleven til talesprog og fagteksterne til skriftsprog. De vigtigste forskelle på tale- og skriftsprog bør fremstå klart for eleven.
- Video- og lydoptagelser udgør et vigtigt redskab til forståelse af kernestoffet. Mange elever med dansk baggrund har aldrig eller kun i meget begrænset omfang hørt kinesisk talt, før de begynder at lære kinesisk.
- Mundtlig kommunikation udgør den centrale kompetence. Der lægges stor vægt på at lære eleven talesprogets syntaktiske former og ordforråd, ligesom den store brug af modalpartikler i talesproget og pauser, tryk, intonation mm. forklares indgående. Ved siden heraf udpeges og forklares hyppigt forekomne konstruktioner, der er særegne for skriftsprog.

Det anses for centralt, at eleven tilegner sig en fornemmelse for pragmatisk sprogbrug, herunder for omgangs- og høflighedsformer og dertil knyttet sprogbrug, og er i stand til at udtrykke sig mundret.

- "Table of the Speech Sounds of Peking Dialect" danner grundlaget for den udtale, der undervises i, men afvigelser fra standardudtale accepteres, for så vidt de er systematiske og bundet i dialektale variationer af standardkinesisk.
- Der lægges vægt på, at eleven lærer at udtale tonerne forståeligt, ligesom der lægges vægt på, at elevens udtale af enkelte lyd, såsom retrofleksor (zh, ch, sh og r), dentale sibilanter (z, c og s) er nogenlunde korrekt.
- Der er valgt ca. 100 ord, som skal beherskes aktivt til. Listen med disse ord skal kunne skrives i hånden.
- Grundlæggende grammatiske og syntaktiske strukturer introduceres og trænes gennem hele forløbet. Der undervises først i subjektets, verbets og objektets placering i en sætning. Dernæst i adverbiers og komplementers placering, samt i eksistentielle og pivotale sætninger. De fire mest anvendte aspektformer (afsluttet handling, erfaringsaspekt samt progressivt aspekt i aktiv så vel som passiv form) samt de hyppigst anvendte sætningskonjunktioner introduceres. Kinesisk sætningsopbygning forklares ud fra emne (topic) og kommentar (comment).
- En elektroniske ordbog, som f.eks. *Wenlin* (<http://www.wenlin.com/>) anbefales installeret på alle elevmaskiner, og en grundig gennemgang af ordbogens funktionaliteter er af afgørende betydning for undervisningsforløbet.
- Som sprogfag bidrager kinesisk til elevens interkulturelle forståelse ved at give eleven lejlighed til at sammenligne vestlige kulturelle udtryk og sociale strukturer med kinesiske.

2.3 Supplerende stof

Det anbefales at eleven tidligt i forløbet introduceres til korte emnebaserede engelsk- og dansksprogede tekster om kinesiske samfundsmæssige og kulturelle forhold med henblik på at uddybe og perspektiverer kernestoffet.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

- Undervisningen tager udgangspunkt i introduktion af *pīnyīn* transskriptionssystemet. Eleven introduceres for de initialer og finaler, der benyttes i standardkinesisk, samt for hvordan hver enkelt lyd produceres og hvilke hovedvanskeligheder udtalen frembyder for f.eks. danskere. Udtaleøvelser skal være et tilbagevendende element igennem hele undervisningsforløbet, idet eleven konstant skal arbejde med at forbedre deres udtale og gøres opmærksom på flere og flere distinktioner. Det tilrådes, at udtale både indøves isoleret og i sætnings- eller frasesammenhæng.
- Systematisk træning af lytteevnen er vigtig gennem hele forløbet, ikke alene for at eleven kan lære at forstå kinesisk, men også for at styrke deres udtale og talesprog.
- Da en god udtale anses for central, tilrådes det, at eleven gennem hele gymnasieforløbet stilles opgaver, der sigter på at forbedre udtalen, f.eks. i form af fælles udtaleøvelser, undervisning og opgaver i hvordan de enkelte lyd produceres samt lytteøvelser i sproglaboratorium. Derudover tilrådes det, at eleven får mulighed for at høre lydfiler efter skoletid, f.eks. ved at stille CD-ROMer med indspilninger af lærebogstekster til rådighed. Individuel oplæsning anses for uhenigtsmæssig.

- Der fokuseres gennem hele forløbet på udvidelse af gloseforrådet. Der skelnes mellem aktivt og passivt gloseforråd. Passivt gloseforråd udgøres af gloser, der kan genkendes i givne sammenhænge og oversættes nogenlunde korrekt. Aktivt gloseforråd udgøres af gloser, eleven kan bruge nogenlunde korrekt i tale eller skrift. Alle gloser til de læste tekster indlæres som passivt ordforråd. Der kan ikke stilles noget krav om dokumentation for, præcis hvilke ord der er indeholdt i det passive ordforråd på ord.

Nye gloser indlæres som passivt vokabular ved hjælp af flashcards og andre mnemotekniske metoder og aktiveres gennem tasks, rollespil og skriftlige øvelser. Det er vigtigt at træne indlæring af gloser fra dansk til kinesisk og fra kinesisk til dansk. Det kræves ikke at eleven skal lære tegnene til alle de ord, de lærer.

Elevens kinesiske begrebsdannelse styrkes gennem baggrundsviden om de sociale og kulturelle forhold, der ligger til grund for svært oversættelige begreber.

Talesprog trænes gennem situationsbaserede dialoger eller tasks, f.eks. i form af rollespil eller korte elevoplæg i klassen på kinesisk. Der lægges vægt på, at eleven fra starten lærer at udtrykke sig forståeligt. Fotografier fra Kina kan indgå i undervisningen som udgangspunkt for talesprogsundervisningen. Billeder anskueliggør samfundsmæssige og kulturelle aspekter, hvorved de støtter begrebsindlæring.

Rollespil er styrede dialoger. Med udgangspunkt i en skabelon skriver eleven en kort dialog. Dialogen danner derefter forlæg for et rollespil. Formålet er ikke, at dialogen læres udenad ordret, men at give eleven værktøj til at løse opgaver i pragmatisk sprogbrug gennem indlæring af eksempler på kontekstuel nogenlunde korrekt sprogbrug.

Elevoplæg på kinesisk ligger inden for de studerede emner. Oplæggene afholdes på talesprog og må ikke have form af oplæsning, idet skriftlig forberedelse kun skal finde sted i form af stikord og centrale fraser. Eleven skal tilskyndes til at bruge præsentationsprogrammer (f.eks. Power-Point) eller andet præsentationsmateriale. Som sådan fungerer oplæggene som en træning i præsentationsdelen af mundtlig eksamen.

- En kontrastiv tilgang til undervisning i grammatik og syntaks anses for ønskværdig. Hvor det er muligt trækkes der paralleller til tilsvarende eller afvigende strukturer og former i andre sprog eleven kender.

Pragmatikken anses for at være central i grammatikintroduktioner. Der undervises således ikke alene i syntaks, men også i i hvilke sammenhænge de enkelte grammatiske strukturer og former finder anvendelse.

En del af grammatikundervisningen kan foregå som lærerstyret klasseundervisning, men andre undervisningsmetoder kan med fordel anvendes. F.eks. kan eleven selv udlede syntaktiske strukturer ud fra eksempelsætninger, eller komme med korte oplæg om grammatiske emner. Eleven kan i grupper på to besvare grammatiske spørgsmål, svarene danner efterfølgende udgangspunkt for diskussion i klassen.

Der lægges ikke vægt på, at grammatikken læres udenad, men at der opnås en overordnet forståelse af de grammatiske strukturer, der sætter eleven i stand til at genkende disse i nye sammenhænge.

- Gennem situationsbaserede dialoger og emnespecifikke fagtekster introduceres eleven for forskelle på kinesisk tale- og skriftsprog. Dialogerne skal give eleven en indføring i dagligdags kommunikation. Teksterne bør være tilgængelige som e-tekster og eleverne introduceres til *Wenlin*, som må benyttes til eksamen.
- Der arbejdes både med intensiv og ekstensiv tekstlæsning. Intensiv tekstlæsning sigter på at træne oversættelse fra kinesisk til dansk. Grammatiske former og syntaktiske strukturer forventes at kunne genkendes og danne grundlag for oversættelsen. Desuden lægges der vægt på stil-

og genremæssig adækvat oversættelse. Slang oversættes til slang, formelt sprog oversættes til tilsvarende formelt dansk, dialoger oversættes til dansk talesprog osv.

Ekstensiv tekstlæsning sigter på at give eleven en fornemmelse for sprogets flow og på at træne eleven i at gætte betydningen af ukendte gloser og strukturer, samt udnytte passivt gloseforråd. Ekstensiv læsning er primært rettet mod indholdet, således at eleven læser en tekst med henblik på at besvare konkrete spørgsmål til indholdet. Eleven kan sættes til at læse større bidder af forholdsvis lette ukendte tekster med henblik på at referere dem på kinesisk eller besvare multiple choice opgaver. Tekster til ekstensiv læsning skal skrives med både *pīnyīn* og tegn, men kunne muligvis også være tilgængelig som e-tekst. Konvertering af tekst fra tegn til pinyin kan foregå med *Wenlin*.

- Det anbefales at introducere brugen af ordbøger. Eleven introduceres for opslag vha. *pīnyīn* og vha. radikal og stregantal. Det tilrådes, at eleven ikke bruger særlig meget tid på at slå op efter den sidste metode, da der anvendes elektroniske hjælpemidler, som, for eksempel, *Wenlin*, til eksamen.

3.2 Arbejdsformer – herunder skriftligt arbejde

Det anbefales, at eleven nogle gange præsenteres for nyt, f.eks. grammatisk stof i form af eksempler, ud fra hvilke eleven selv kan udlede de mere overordnede regler. Derudover anbefales gruppearbejder, elevstyret undervisning i form af elevoplæg mm., samt hjemmearbejde.

Udenadslære er en nødvendighed ved indlæring af gloser og skrifttegn.

Skriftlige opgaver

Skriftlige opgaver tjener primært til at styrke et grammatisk korrekt talesprog. Eleven afleverer korte skriftlige opgaver af stigende sværhedsgrad startende med eksempelvis en kort selvpræsentation, præsentation af egen familie, fritidsinteresser etc. Emnerne vælges på baggrund af de i timerne læste og gennemgåede tekster. Den skriftlige opgave følges af en mundtlig præsentation, som er målet med opgaven.

Forberedelse og oversættelse

Oversættelse til dansk er ikke en disciplin til eksamen, men i den daglige undervisning oversættes alligevel løbende for at sikre at eleven faktisk har forstået tekster og gloser.

3.3 It

En elektronisk ordbog, som, for eksempel, *Wenlin* installeres på skolens og elevens computere. Programmet viser udtale og betydning af de ord, cursoren peger på. Adapterede tekster skrevet med skrifttegn vil på denne måde blive læselige for eleven på trods af et begrænset skrifttegnforråd.

3.4 Samspil med andre fag

Kinesisk vil kunne bidrage til faget Almen Sprogforståelse som eksempel på et ikke-indoeuropæisk sprog med en væsensforskellig fonologi, grammatik, semantik og pragmatik. Kinesisk vil dermed kunne perspektivere karakteristika ved indoeuropæiske sprog og samtidig eksemplificere fundamentale ligheder mellem ikke-beslægtede sprog.

Et samspil med faget historie, herunder samtidshistorie, vil være oplagt, især mht. perioden fra 1842 og frem til i dag, hvor Kinas historie har udviklet sig i sam- og modspil med europæisk historie. Ligeledes vil samfundsfag kunne drage nytte af at trække paralleller til det moderne kinesiske samfund og dets voldsomme ændringer.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Løbende evaluering anses for nødvendig. Det er vigtigt at eleven løbende får testet og gøres bekendt med sin faktiske kunnen, især med hensyn til skrifttegn og gloser.

4.2. Prøveformer

KENDT TEKSTMATERIALE

Det kendte tekstmateriale forsynes med kilde, forfatter og udgivelsesår samt en kort indledning til teksten.

Det samme kendte materiale må højst anvendes ved 3 eksaminationer samme hold.

Prøvematerialet vælges af læreren og sendes til godkendelse hos censor normalt senest 5 hverdage inden prøven.

NOTER

Under præsentationen kan eksaminanden benytte egne noter, transparenter, elektronisk præsentation eller lignende.

LODTRÆKNING

Eksamensspørgsmålene fordeles ved lodtrækning blandt eksaminanderne. Hver eksaminand skal kunne vælge mellem mindst fire spørgsmål. De skal have en bredde, der svarer til bredden i undervisningsbeskrivelsen.

HJÆLPEMIDLER

Alle hjælpemidler er tilladt, bortset fra kommunikation med omverdenen, brug af internettet og oversættelsesprogrammer, der kan oversætte hele sætninger og hele tekster fra ét sprog til et andet.

4.3 Bedømmelseskriterier

Karakterfastsættelse

En præstation, der fuldt ud opfylder de relevante faglige mål, vurderes til 'fremragende' (karakteren 12), jf. bekendtgørelse nr. 262 af 20. marts 2007 ([Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse](#)). Vurderingen 'fremragende' (12), 'godt' (7) og 'tilstrækkeligt' (02) defineres fagspecifikt som beskrevet i skemaet nedenfor. Beskrivelsen kan tjene som udgangspunkt for definition af de to øvrige vurderinger i feltet 'bestået': 'fortrinligt' (10) og 'nogenlunde' (4).

7-trinsskalaen

Kinesisk B valgfag - mundtlig

Karakter	Betegnelse	Beskrivelse
12	Fremragende	Elevens præsentation af det selvvalgte emne foregår på et forståeligt og nogenlunde korrekt kinesisk talesprog med anvendelse af et alment og emnerelateret ordforråd. Både præsentationen, samtalen og behandlingen af eksamensteksten viser udmærket og præcis forståelse af tekstmaterialet. Tekst- og emnebehandlingen er omfattende og eleven indtager alle relevante aspekter.

7	Godt	Elevens præsentation af det selvvalgte emne foregår på et nogenlunde forståeligt dog ikke helt korrekt kinesisk talesprog med anvendelse af et rimeligt ordforråd. Præsentationen, samtalen og behandlingen af eksamensteksten viser en god forståelse af tekstmaterialet. Tekst- og emnebehandlingen er god og eleven inddrager nogle, men ikke alle relevante aspekter.
02	Tilstrækkeligt	Elevens præsentation af det selvvalgte emne foregår på et nogenlunde forståeligt dog noget usammenhængende kinesisk talesprog med anvendelse af et begrænset ordforråd. Præsentationen, samtalen og behandlingen af eksamensteksten viser en upræcis forståelse af tekstmaterialet. Tekst- og emnebehandlingen er tilstrækkelig, og eleven inddrager enkelte relevante aspekter.

I bekendtgørelse nr. 262 af 20. marts 2007 (Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse) defineres den fulde karakterskala uafhængig af fagene på følgende måde:

Karakteren **12** gives for den fremragende præstation, der demonstrerer udtømmende opfyldelse af fagets mål, med ingen eller få uvæsentlige mangler.

Karakteren **10** gives for den fortrinlige præstation, der demonstrerer omfattende opfyldelse af fagets mål, med nogle mindre væsentlige mangler.

Karakteren **7** gives for den gode præstation, der demonstrerer opfyldelse af fagets mål, med en del mangler.

Karakteren **4** gives for den jævne præstation, der demonstrerer en mindre grad af opfyldelse af fagets mål, med adskillige væsentlige mangler.

Karakteren **02** gives for den tilstrækkelige præstation, der demonstrerer den minimalt acceptable grad af opfyldelse af fagets mål.

Karakteren **00** gives for den utilstrækkelige præstation, der ikke demonstrerer en acceptabel grad af opfyldelse af fagets mål.

Karakteren **-3** gives for den ringe, helt uacceptable præstation.